

MATERIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ MECHANISOVANÉ DIVISE V SESTAVĚ ARMÁDNÍ RYCHLÉ SKUPINY

Podplukovník Jaroslav Šolc

I. Místo mechanisované divise v útočné operaci armády

Mechanisovaná divise může být podle Polního řádu článku 25 samostatnou taktickou vyšší jednotkou podřízenou veliteli frontu nebo armády a je jí používáno jako pohyblivé zálohy nebo je včleněna do armádního sboru. O úkolech mechanisované divise říká Polní řád v článku 25:

„Mechanisovaná divise složená z různých druhů vojsk je schopna působit silnou palbou na nepřítele, a protože má velkou manévrovací schopnost, je určena plnit tyto úkoly:

- vyvíjet krátkodobou činnost k dobytí a udržení důležitých cílů do příchodu hlavních sil působících v daném směru;
- rozvinout úspěch v útočné operaci dílčího rozsahu;
- spolehlivě zabezpečit boky útočících jednotek;
- pronásledovat nepřítele a účastnit se spolu s útočícími jednotkami jeho obklíčení a rozdrčení;
- provádět protiúder v obraně a likvidovat úspěch proniklého nepřítele;
- zabezpečovat přeskupení armády manévrovou obranou na široké frontě.“

V dalších článcích Polního řádu (242, 243) jsou pak uvedeny hlavní zásady použití rychlých vyšších jednotek, z nichž jasně vysvítá, že mechanisovaná divise je jedním z hlavních prostředků k rozvíjení průlomu, a to

- v rámci armádního sboru jako druhý sled,
- v rámci armády (frontu) v sestavě armádní (frontové) rychlé skupiny.

Splnění hlavního svého úkolu, t. j. rozvíjení průlomu, mechanisovaná divise jako rychlá vyšší jednotka, posílená podle potřeby dalšími jednotkami druhů vojsk, dosahuje

- ovládnutím pásma sborových záloh dříve, než nepřítel na něm stačí organisovat obranu (tento úkol plní zpravidla v rámci armádního sboru),
- zničením přicházejících záloh nepřítele,
- úplným rozdrčením hlavního uskupení bránícího se nepřítele s boků a z týlů v součinnosti s vojsky útočícími čelně,
- ovládnutím čar a objektů v hlubokém týlu nepřítele, kterých by mohl později užít k dalšímu odporu.

Po splnění úkolu je třeba, aby mechanisovaná divise obnovila v nejkratší možné době svou bojeschopnost a připravila se k dalším bojům.

Zasazení mechanisované divise v sestavě armádní rychlé skupiny do průlomu je jedním z rozhodujících okamžiků v průběhu útočné operace. Úspěch zasazení mechanisované divise právě tak jako její úspěšné použití v operační hloubce závisí na tom, jak rychle a beze ztrát na lidech, bojové technice a materiálu vyjde do operačního prostoru.

Při použití mechanisované divise v sestavě armádní rychlé skupiny v průběhu armádní útočné operace možno jasně rozlišovat postupně tyto hlavní druhy činnosti:

- činnost mechanisované divise v přípravném období operace. V tomto období provede zpravidla větší část opatření potřebných ke zdárnému plnění svého úkolu v prostoru soustředění, který může být ve vzdálenosti 80 až 100 km od linie fronty. V těchto opatřeních pak mechanisovaná divise pokračuje a dokončí je zpravidla již v prostoru vyčkávacího postavení (to je ve vzdálenosti 20 až 25 km od linie fronty, někdy i blíže), které zaujímá zpravidla poslední 2 až 3 dny, nejpozději však 24 hodin před zahájením útočné operace;
- zasazení mechanisované divise do průlomu, které zahrnuje v podstatě přesun divise do výchozího prostoru nebo na čáru zasazení. Ta bude zpravidla volena za pásmem sborových záloh nepřítel. Délka přesunu na čáru zasazení bude průměrně 35 až 45 km. K zasazení mechanisované divise v sestavě armádní rychlé skupiny může dojít již během druhého dne boje, i když nám Veliká vlastenecká válka dává řadu příkladů, kdy k tomu došlo později. Na příklad 19. tankový sbor byl v krymské útočné operaci v roce 1944 soustředěn ve výchozím prostoru ke konci druhého dne po zahájení útočné operace, aby třetího dne ráno vešel do průlomu z čáry zasazení třemi proudy, ač tak bylo plánováno na 4. den.
Bude-li plánováno použití rychlé skupiny armády, provádějící v rámci frontu protiúder, a po jeho zdařilém provedení protiofensivu, může dojít k zasazení armádní rychlé skupiny dokonce již během prvního dne protiofensivu;
- činnost mechanisované divise v operační hloubce nepřátelské obrany. Hloubka prostoru, v němž divise v tomto období bude rozvíjet svou činnost, může dosáhnout v průměru 150 a více kilometrů. Tak na příklad jedna vyšší tanková jednotka v stalingradské bitvě operovala u ušťchoperského předmostí v hloubce 90 km, zatím co jiná tanková vyšší jednotka v charkovské útočné operaci dosáhla hloubky dokonce 247 km.
V období činnosti v operační hloubce nepřátelské obrany musí být mechanisovaná divise připravena přijmout jakýkoli druh boje, t. j. provádět útočný pochod, střetný boj s nepřitelem, který spěšně zaujal obranu v hloubce obrany, pronásledovat a ničit ustupujícího nepřítel, překonávat vodní toky z chodu, bojovat v dočasném obklíčení a p.;
- činnost mechanisované divise po splnění úkolu.
V této době musí mechanisovaná divise vynaložit všechno úsilí k tomu, aby v krátké době obnovila svou bojeschopnost a připravila se k dalším bojům.
Všechny uvedené druhy činnosti mechanisované divise se plně odrážejí
- v samé organizaci týlu mechanisované divise a jejích útvarů,
- v plánování a uskutečňování materiálně technického zabezpečení boje mechanisované divise v operační hloubce nepřátelské obrany a konečně
- v řízení týlu mechanisované divise, použité v sestavě armádní rychlé skupiny.

II. Materiální zabezpečení mechanisované divise

1. V přípravném období a v době zasazení mechanisované divise do průlomu

V přípravném období bude mít mechanisovaná divise začleněná do armádní rychlé skupiny k dispozici nejméně 2 až 3 dny času k provedení materiálního zabezpečení. Někdy to bude 14 dní i více. S hlediska materiálního zabezpečení plnění úkolů mechanisované divise v připravované operaci má toto období základní a rozhodující význam, neboť všechny základní otázky materiálního zabezpečení a celá organizace činnosti týlu musí být vyřešeny právě v tomto období.

Hlavní úsilí všech velitelů, řídících týlových funkcionářů, týlových útvarů (ústavů) a součástí divise i ostatních útvarů mechanisované divise musí být zaměřeno ke splnění těchto úkolů:

- doplnění pohyblivých zásob,
- nahromadění dalších potřebných zásob ve skladech do stanovené normy,
- zpracování plánu materiálního zabezpečení divise na celou dobu trvání připravované útočné operace,
- provedení průzkumu a úpravy prostorů vhodných pro soustředění dalších přidělených zásob, které nelze vzít s sebou do průlomu,
- provedení průzkumu přísnových a odsunových cest, opatření k jejich opravě, budování a udržování a plánování opatření k jejich bojovému zajištění po proniknutí do operační hloubky nepřátelské obrany,
- zpracování plánu organizace týlu v přípravném období, v době zasazení do průlomu a v době činnosti v operační hloubce,
- organizování a uskutečňování součinnosti uvnitř mechanisované divise a s řídicími týlovými funkcionáři vševojskových vyšších jednotek, v jejichž pásmu má divise působit, a to jak z vlastní iniciativy, tak i v rámci opatření provedených v tomto směru od armády (na př. využití týlových zařízení těchto vševojskových vyšších jednotek, vyhrazení týlových prostorů, přísnových a odsunových cest, jejich bojové zajištění a udržování ve sjízdném stavu, využití regulačních orgánů atd.),
- organizace výcviku a přípravy řídicích a výkonných týlových orgánů.

Doplnění pohyblivých zásob a případné nahromadění dalších zásob si provádí v přípravném období mechanisovaná divise zpravidla vlastními dopravními prostředky, a to z armádních skladů (v prostoru armádní zásobovací základny), ze zásobovacích nebo z vykládacích stanic. Základním požadavkem bude, aby mechanisovaná divise měla v okamžiku zasazení do průlomu nejméně úplné pohyblivé zásoby. Snahou vždy však musí být, aby pohyblivé zásoby zůstaly úplné až pro boj v operační hloubce nepřátelské obrany. Proto bude třeba v přípravném období podle zkušeností z Veliké vlastenecké války soustředit další zásoby, které by plně zabezpečily mechanisovanou divisi v době, kdy vchází do průlomu, a pro první čas jejího pobytu v operační hloubce.

To je možné uskutečnit těmito základními způsoby:

- zvýšením pohyblivých zásob na dopravních prostředcích zásobovacích (dopravních) součástí a útvarů;
- uložením další části zásob na ostatních (řadových a bojových) vozidlech (na př. zvýšit úměrně zásobu munice na tažných autech děl, v tancích, u samohybných děl a p.).

Oba tyto způsoby mají nevýhodu, že se po určitou dobu (do spotřebování těchto zásob) snižuje částečně rychlost a tím pohyblivost jednotek;

- vytvořením skladů hlavních druhů zásob na zemi co nejbliže k linii fronty, aby tak byla zkrácena délka prvních přísunů na nejmenší možnou míru. Sklady třeba v takovém případě zřídit v prostoru vyčkávacího postavení nebo ještě blíže k frontě (10 až 12 km od čáry dotyku, mimo dosah účinku nepřátelského dělostřelectva), na směru plánovaného zasazení mechanisované divise do průlomu. Tohoto způsobu bylo s výhodou používáno tehdy, když bylo málo dopravních prostředků;
- plánováním zabezpečení přísunu dopravními prostředky armády. Ty možno buď mechanisované divisi přidělit jako posilový prostředek nebo je ponechat (a to s určitými zásobami materiálu) v ruce náčelníka týlu armády jako armádní pohyblivou zálohu materiálu, aby jimi sám organizoval další přísun zásob. Tento způsob se ukázal jako jeden z nejvýhodnějších. Vyžadoval však zpravidla zvláštního bojového zajištění jak vlastních zásobovacích sledů, tak i přísunových a odsunových cest, vystavených útokům nepřítele, jakmile armádní rychlá skupina pronikla rychle do operační hloubky.

Množství zásob uložených ve skladech na zemi bude záviset na předvídaném průběhu a době zasazení mechanisované divise do průlomu, na možných střetnutích s nepřítelem při vejíti do průlomu a v operační hloubce (a to jak co do jejich počtu, tak i co do rozsahu), na povětrnostních podmínkách a na předvídaném tempu denního postupu, které může dosáhnout v různých bojových podmínkách různého rozpětí. Tak na příklad vpředu již vzpomenuť vyšší tanková jednotka dosahovala jako armádní rychlá skupina v době stalingradské bitvy průměrného denního postupu 25 až 30 km. V krymské útočné operaci (r. 1944) plánoval 19. tankový sbor průměrný denní postup 20 až 35 km. Ve viselsko-oderské operaci bylo dosaženo denního postupu až 50 km a naopak jiná vyšší tanková jednotka dosahovala jako armádní rychlá skupina v orelsko-bolchovské operaci průměrného denního tempa jen 5 až 8 km.

Jako příklad množství zásob soustředěných k hodině pohotovosti armádní rychlé skupiny uvedu dva vzájemně se lišící případy z Veliké vlastenecké války. Tak ntá vyšší tanková jednotka v úloze rychlé skupiny v korsuň-ševčenkovské operaci (leden a únor 1944) měla k hodině pohotovosti úplné pohyblivé zásoby základních druhů materiálu. Naproti tomu již dříve uvedený 19. tankový sbor měl v krymské útočné operaci k hodině pohotovosti nad pohyblivé zásoby: 0,5 až 1,5 pp munice (různé podle ráží), do 2 dávek PHM a průměrně 3 denní dávky proviantu.

Vcelku však možno říci, že při průměrné denní spotřebě zásob ve výši 0,3 až 0,5 pp munice, 0,5 až 0,75 dávky PHM a 1 denní dávky proviantu v prvních 3 až 5 dnech po zasazení mechanisované divise do průlomu a při průměrném denním tempu postupu 30 km nebude výhodné hromadit v divisních skladech na zemi větší zásoby než je předpokládaná spotřeba v první anebo nejvýše v prvních třech dnech boje. V každém případě je stanovení výše zásob, které si armádní skupina soustředí v přípravném období útočné operace a které si vezme s sebou do průlomu, věcí velitele armády, který to určí ve svém rozhodnutí.

Bude-li se mechanisovaná divise zásobovat po svém zasazení do průlomu ze zásobovacích stanic nebo z předsunutých oddělení armádních skladů rozvinutých v neveliké vzdálenosti od východiště armády k útoku, nebude zpravidla nutné rozvíňovat vlastní divisní sklady na zemi a mechanisovaná divise bude využívat pro své zásobování těchto zásobovacích míst.

V každém případě však bude třeba, aby velitel armády ve svém rozhodnutí stanovil zálohu dopravních prostředků s určitým množstvím zásob

munice a PHM, pohotových k vyslání za rychlou skupinou a k dodání nezbytných zásob v situacích, kdy si tato skupina nestačí potřebné zásoby přisunout vlastními prostředky.

Posledním úkolem v řadě opatření k zabezpečení přísunu zásob během boje mechanisované divise v operační hloubce nepřátelské obrany je zabezpečení přísunu zásob vzduchem pro případ, že by byl dočasně znemožněn přísun pozemní. Stane se tak zpravidla předložením konkrétních požadavků velitelství frontu skrze náčelníka týlu armády.

2. Zabezpečení přísunu zásob v operační hloubce

K úspěšné činnosti mechanisované divise před vševojskovými vyššími jednotkami prvního sledu armády v operační hloubce nepřátelské obrany je třeba zabezpečit:

- bojové zajištění týlových útvarů (ústavů) a součástí divise, jakož i zajištění přísunových (odsunových) cest;
- vybavení mechanisované divise mobilními zásobami pro případ dočasného přerušení pravidelného přísunu zásob.

K tomu účelu stanoví velitel armády ve svém rozhodnutí, jaké zásoby (druh a množství) a jaké dopravní prostředky je třeba vyčlenit jako pohyblivou zálohu materiálu k zabezpečení přísunu armádní rychlé skupiny, kdyby sama vlastními prostředky přísun nezvládla. Podle zkušenosti z Veliké vlastenecké války dosahovala výše této pohyblivé zálohy materiálu průměrné jednodenní spotřeby armádní rychlé skupiny v hloubce nepřátelské obrany, t. j. asi do 0,3 pp munice a do 0,5 dávky PHM;

- přísun zásob vzduchem pro případ obklíčení divise a dočasného přerušení přísunových (odsunových) cest;
- dokonalou organizaci kořistní služby a těžby z místních zdrojů v prostoru bojové činnosti mechanisované divise;
- nepřetržité a výkonné spojení týlu mechanisované divise s týlem armády a uvnitř týlu.

Velitel mechanisované divise určí ve svém rozhodnutí opatření k bojuvám zajištění týlu. Jsou uvedena v týlovém rozkaze divise.

Na jeho podkladě náčelník týlu divise (u útvarů zástupci velitelů pro zásobování) v součinnosti s náčelníkem štábu, operačním oddělením a zástupcem velitele pro technické věci zpracovává plán bojového zajištění týlu. V něm jsou zpravidla řešeny tyto základní otázky:

- vhodné rozmístování týlových útvarů (ústavů) a součástí během přesunů a při rozmístění k boji v celkové sestavě divise;
- kruhová obrana a ochrana prostorů rozmístění týlových součástí před pozemními útoky nepřítele;
- protiletectká a protitanková obrana a protichemická ochrana prostorů rozmístění týlových útvarů (ústavů) a součástí, mostů a přeprav na přísunových a odsunových cestách;
- bojové zajištění přísunových (odsunových) cest, sledů týlu a dopravních prostředků, které provádějí přísun (odsun).

Mechanisované divisi použité v armádní útočné operaci v sestavě armádní rychlé skupiny k rozvinutí úspěchu v operační hloubce je naprosto nezbytné vyhradit jednu samostatnou výkonnou přísunovou a odsunovou cestu. Při omezeném počtu vhodných cest bylo, jak ukazují bohaté zkušenosti Sovětské armády, nutno používat i společných cest se vševojskovými vyššími jednotkami prvního sledu armády. V takových případech pak jsou v prvním pořadí uskutečňovány přísuny a odsuny ve prospěch armádní rychlé skupiny. Otázku obnovy a udržování přísunových a odsunových cest

pro armádní rychlou skupinu řeší náčelník týlu armády s náčelníkem ženijního vojska armády podle rozhodnutí a pokynů velitele armády.

Je-li dostatek vhodných cest vedoucích do prostoru bojové činnosti divise v operační hloubce je možné přidělit i několik přísunových a odsunových cest anebo stanovit na př. samostatnou cestu pro přísuny a samostatnou cestu pro odsuny. Tento způsob však vyžaduje více sil a prostředků k ochraně a obraně, a bylo ho proto ve Veliké vlastenecké válce méně používáno.

V útočných operacích sovětských armád za Veliké vlastenecké války rychle narůstaly délky přísunových a odsunových cest a vzdálenosti mezi bojovými sledy rychlých skupin a vševojskovými vyššími jednotkami prvního sledu armád. Délka koloběhu přísunu armádních rychlých skupin dosahovala 250 až 300 km a ve viselsko-oderské operaci dokonce 500 až 600 km. V takových případech je třeba, aby bojové zajištění komunikací armádní rychlé skupiny bylo zabezpečeno prostředky armády. Toliko v úsecích poblíže prostoru bojové činnosti divise může být tento úkol přenesen na mechanisovanou divisi.

Ve všech případech je nejúčinnějším prostředkem zajišťujícím plynulé zásobování vojsk celé armádní rychlé skupiny co nejrychlejší postup vojsk prvního sledu armády za armádní rychlou skupinou.

Kromě toho musí být všechny týlové útvary (ústavy), součásti a dopravní sledy vždy náležitě vyzbrojeny a musí mít dostatečné zásoby munice. Jsou-li v týlu armádní rychlé skupiny části nepřítelů a záškodníků, je nutno zakázat jízdu jednotlivých aut těmito prostory. V takových případech se musí jízda vozidel organisovat ve sledech pod ochranou organisovanou vlastními prostředky a podle potřeby i pod ochranou zvlášť k tomu účelu přidělených bojových jednotek.

Dojde-li však přes všechna taková opatření k přerušení komunikací, je třeba organisovat bojovou akci k jejich uvolnění. Z řady příkladů z bohatých zkušeností Sovětské armády uvedu dva případy takových zásahů nepřítelů. Tak na př. v roce 1942 byla shozením vzdušného výsadku z 15 letadel přerušena přísunová a odsunová cesta k 26. tankovému sboru v prostoru Maksari. Druhý příklad: V slezské útočné operaci v únoru 1945 byly přísunové cesty 6. mechanisovaného sboru přerušeny. Přisun munice a PHM byl proveden pod ochranou 12 tanků, které bojovou akcí uvolnily průjezd dopravnímu sledu se zásobami.

S výhodou bylo k takovému účelu též používáno opravených bojových vozidel (tanků), která se po provedení opravy vracela ze shromaždiště porouchaných vozidel nebo dílen k jednotkám na frontu.

Jedním z posledních, ale stejně důležitých opatření k zabezpečení přísunu zásob mechanisované divisi v operační hloubce nepřátelské obrany je plánování a organisace přísunu zásob vzduchem pro případ, že se buď podaří nepříteli na delší dobu přerušit přísunovou a odsunovou cestu divise, anebo že bude plynulý pozemní přísun ztížen nebo přerušen jinými okolnostmi (nesjízdné cesty a p.).

Sovětská armáda použila v četných případech tohoto způsobu přísunu zásob rychlým jednotkám působícím v operační hloubce nepřítelů jako sled rozvinutí úspěchu, ať již to bylo v rámci frontu nebo armády.

Přisun zásob vzduchem je organisován a prováděn zpravidla prostředky velitelství frontu. V průběhu Veliké vlastenecké války se stávalo, že přísun vzduchem organisovala i armáda, a to využitím bombardovacích, bitevních a po případě frontem přidělených dopravních letadel.

Při organisaci přísunu zásob vzduchem je náčelník týlu mechanisované

divise povinen podle rozhodnutí velitele divise v součinnosti se štábem divise a se zástupcem letectva (byl-li k tomu účelu k divisi vyslán) anebo s leteckým návodčím

- zvolit vhodná místa pro přejímání zásob (přistávací plochy nebo plochy pro shazování zásob),
- přidělit síly a prostředky k přípravě těchto ploch, ke sbírání shazovaných zásob a k jejich střežení,
- určit způsob a pořadí vydávání zásob jednotkám,
- určit místo a dobu soustředění raněných a nemocných a postup při jejich nakládání do letounů,
- vyžádat od velitele divise potřebné síly na ochranu a obranu těchto ploch proti útokům nepřátelských letounů.

Zásoby přisunuté vzduchem se podle situace a okolností buďto shazují s letounů padáky anebo bez nich, nebo se vykládají z letounů, kluzáků nebo vrtulníků, které přistávají na vhodných přistávacích plochách.

Někdy se používá obou způsobů zároveň.

Dobu a místo, kam budou zásoby přisunuty vzduchem, je třeba přesně stanovit. Jako místo pro shazování zásob je nutno volit rovný, otevřený terén, snadno letci rozpoznatelný. Jeho označení se provádělo smluvními znameními anebo oznámením přesné polohy radiem pomocí souřadnic.

Smluvná znamení dávaná se země přilétajícím letounům nepřítel často zjistil a zneužíval jich, aby se pak zmocnil nákladu shozeného na místě jím označeném. Bylo proto třeba tato místa čas od času měnit.

Uvedu několik příkladů z Veliké vlastenecké války.

V útočné operaci u Vjazmy a Rževa na počátku roku 1942 byl konečný úspěch 26. jezdeckého sboru gen. Bělova, kterého bylo použito jako armádní rychlé skupiny 33. armády, zabezpečen jen díky přisunu munice, PHM, proviantu a jiných prostředků vzduchem. Doprava potřebného materiálu se prováděla převážně v noci. Denně bylo pravidelně přisunováno 50 až 60 t materiálu. Zásoby se shazovaly buď padáky nebo v pytlích a obalech bez padáků a v jednotlivých případech letouny přistávaly na rychle upravených přistávacích plochách. V tomto případě bylo využito zpětných letů k odsunu raněných. Bylo jich celkem takto odsunuto přes 3000.

S úspěchem bylo také použito zásobování vzduchem u 2. jezdeckého sboru v rámci útočných operací západního frontu koncem roku 1942 a počátkem roku 1943. V průběhu operací pronikl tento sbor jako rychlá skupina do značné operační hloubky nepřátelské obrany a úspěšně splnil všechny stanovené úkoly díky přisunu zásob vzduchem.

Při jeho zásobování bylo z počátku použito dokonce bitevních letounů Il-2, později pak letounů R-5 a U-2. Pod křídla bitevních letounů Il-2 bylo upevňováno a padáky shazováno až 300 kg munice nebo 260 kg PHM. Zároveň vyhazoval pilot z kabiny letounu balík s 10 kg různého proviantu.

V květnu byl přisun prováděn letouny startujícími ze tří letišť, kde byly připraveny zásoby k odeslání. Po vyložení (nebo shoení) zásob se letouny vracely na jiná letiště, aby byl nepřítel oklamán. Průměrně bylo za jednu noc prováděno z každého letiště 37 až 56 vzletů letouny různých typů, které přisunovaly zásoby průměrně v celkové váze (i s obaly) 50 až 80 t.

Zásoby byly shazovány při průměrné rychlosti letounů nad místem shoení 100 až 250 km/hod. (podle typu letounu), při průměrné výšce shozu

150 až 200 m padákem a 50 až 150 m bez padáku. Průměrná vzdálenost místa skutečného dopadu zásob od stanoveného místa shozu byla v tomto případě vcelku značně velká 3 až 5 km.

Lze to vysvětlit jednak nesnadností orientace nad velmi rozsáhlými lesními prostory, ztíženou orientací v noci a poměrně značnou rychlostí některých letounů nad místem shozu (nad 200 km/hod.). Ztráty shozeného materiálu způsobené tím, že nebyly nalezeny, dosahovaly průměrně asi 20% celkového množství zásob shozených z letounů.

Podle zkušeností Sovětské armády je třeba věnovat velkou péči organizaci využití místních zdrojů a kořistní služby, a to jak v přípravném období útočné operace, tak i během činnosti mechanisované divise v operační hloubce nepřátelské obrany. Místní zdroje a dobře pracující kořistní služba mohou často značně ulehčit přísunu, prováděné z hloubky vlastního týlu. V přípravném období je třeba využít všech dosažitelných prostředků k získání nejpodrobnějších zpráv o druzích, množství a místech různých zásob, jež možno vytěžit z místních zdrojů v prostoru budoucí činnosti mechanisované divise, a bude-li to možné, i o místech, kde možno počítat se získáním kořistních zásob. Toto bude především úkolem náčelníka týlu armády, který včas oznámí informace získané v součinnosti se zpravodajským oddělením štábu armády nálečníkovi týlu mechanisované divise.

Během pobytu mechanisované divise v operační hloubce musí náčelník týlu mechanisované divise podle rozhodnutí velitele divise a podle pokynů vydaných v tomto směru náčelníkem týlu armády organisovat v nejširším možném měřítku těžení z místních zdrojů a využití kořisti.

Podle potřeby mohou být zároveň s armádní rychlou skupinou vyslány i prostředky kořistní služby armády.

Jakou úlohu mohou mít v materiálním zabezpečení mechanisované divise v operační hloubce zásoby ukořistěné a vytěžené z místních zdrojů a jak to pak odlehčí celkovému přísunu, ukazuje příklad již vpředu uvedené vyšší tankové jednotky v korsuň-ševčenkovské operaci.

Aby byly získány co nejdříve údaje o získané kořisti, byla vysílána hned za bojovými sledy kořistní průzkumná hlídka v síle 5 až 7 mužů, která získávala u místního obyvatelstva zprávy o materiálu, zásobách a bojové technice zanechané nepřítelem.

Při osvobození města Špola byly sem dokonce vyslány dvě čety z armádní kořistní roty; tam se rozdělily na několik menších skupin, které začaly „pročesávat“ město a okolí. Do konce prvního dne své činnosti zajistily 750 t proviantu, 200 t zeleniny, 30 t PHM a 15 kusů hovězího dobytka. Tyto kořistní zásoby později dosáhly celkové výše 200 t nafty a 62 kusů hovězího dobytka. Po laboratorním vyšetření bylo všech těchto zásob, právě tak jako velkého množství jiného materiálu, jako spojovacího, ženíjního, děl a munice, použito k doplnění normou stanovených zásob této vyšší jednotky a zabezpečily tak úspěšné pokračování v bojích i v dalším období, kdy se po velkém rozblácení cest podstatně zhoršily možnosti plynulého přísunu z hloubky.

Důležitou úlohu v materiálním zabezpečení divise v operační hloubce může často mít opatření k pečlivému odebirání PHM a munice z porouchaných vozidel, která nelze opravit vlastními prostředky a která je nutno odsunovat do armádního shromaždiště porouchaných vozidel.

Pro plynulé materiální zabezpečení boje mechanisované divise v operační hloubce nepřátelské obrany má velký význam dokonalá organizace spojení. Zmíním se o tom při rozboru otázky řízení týlu.

Zdravotnické zabezpečení

Základním úkolem zdravotnického zabezpečení mechanisované divise v úloze armádní rychlé skupiny je:

- plánování a provedení všech nezbytných příprav ke zdravotnickému zabezpečení divise v prostoru soustředění, jejího přesunu do vyčkávacího postavení a v tomto postavení;
- plánování a provedení všech nezbytných příprav ke zdravotnickému zabezpečení divise do průlomu;
- plánování a uskutečňování zdravotnického zabezpečení boje divise v operační hloubce nepřátelské obrany.

Podkladem pro plánování a uskutečňování zdravotnického zabezpečení mechanisované divise budou opatření stanovená týlovým rozkazem armády, odbornými směrnicemi náčelníka zdravotnického oddělení armády, rozhodnutím velitele divise, případnými pokyny náčelníka týlu divise a skutečná zdravotnická situace divise a celého prostoru budoucí činnosti divise.

Požadavek, aby všechny zdravotnické prostředky mechanisované divise a přidělených posilových útvarů byly v nejlepším stavu a na plných počtech zachovány pro boj v operační hloubce, kde často budou pracovat se značným vypětím všech svých sil a s maximálním využitím celé své odsunové i léčebné kapacity, přímo si vynucuje pomoc od zdravotnické služby armády. Tato pomoc může být armádní rychlé skupině poskytnuta v podstatě těmito způsoby:

- předsunutím hlavních armádních nemocničních útavů co nejbližší k linii fronty ještě před zahájením útočné operace nebo nejpозději s jejím zahájením;
- opatřením, aby zdravotnické součásti a ústavy divisi prvního sledu armádní útočné sestavy, v jejichž útočném pásmu je divise zasazena, převzaly do své péče raněné a nemocné mechanisované divise v době jejího přesunu do průlomu a během zasazení do průlomu. Zdravotnické prostředky armádní rychlé skupiny poskytují v této době raněným a nemocným nejvýše jen první lékařskou pomoc;
- včasným manévrem léčebnými ústavy (chirurgické nemocnice a specialisované nemocnice) a odsunovými prostředky (přidělením posilových zdravotnických aut z automobilní zdravotnické rot) za postupující mechanisovanou divisi. To uskutečňuje armáda na př. rozvíňováním dočasných rozděloven na přísunové a odsunové cestě divise, kterým mohou být ve značné míře ukládány úkoly předsumutého polního odsunového střediska. Jsou zpravidla rozvíňována pod ochranou vševojskových vyšších jednotek prvního sledu armády.

Jiným takovým způsobem může být rozvíňutí chirurgické polní pohyblivé nemocnice 1. linie co nejbližší čáře zasazení rychlé skupiny. Tak tomu bylo na př. při použití 1. sovětské tankové armády v útočné operaci v srpnu r. 1943, kdy byly ke zdravotnickému zabezpečení zasazení tankových a mechanisovaných brigád do průlomu rozvíňuty dvě chirurgické polní pohyblivé nemocnice 1. linie dokonce ve vzdálenosti 3 km od čelních sledů vyšších jednotek prvního sledu, které měly být překročeny;

- vysláním zdravotnických kádrů z rot posilových skupin specialistů armády do prostoru bojové činnosti mechanisované divise, t. j. na divisní obvažiště a zvýšením jeho kapacity jak co do rozsahu, tak co do kvality zdravotnického zabezpečení. Tento způsob se ve Veliké vlastenecké válce v četných případech osvědčil lépe než přidělování celé chirurgické polní

pohyblivé nemocnice 1. linie armádní rychlé skupině, což snižuje do jisté míry manévrovací schopnost armádní rychlé skupiny;

— v čas potřeby organisováním a uskutečňováním odsunu raněných a nemocných z operační hloubky nepřátelské obrany vzdušnou cestou.

Základem dobrého plánování zdravotnického zabezpečení činnosti mechanisované divise v operační hloubce je správný odhad předvídaných ztrát, provedený jednak na celou dobu činnosti armádní rychlé skupiny, jednak na její jednotlivé časové úseky. Podkladem pro provedení takového odhadu jsou průměrná čísla ztrát z předcházejících podobných operací (pro nás jsou to dnes zkušenosti z Veliké vlastenecké války), úkol, doba trvání a hloubka činnosti rychlé skupiny, zhodnocení terénu prostorů pravděpodobných větších střetnutí s nepřítelem, zhodnocení možného vzájemného poměru sil v těchto střetnutích, stupeň bojového výcviku a bojové zkušenosti příslušníků útvarů rychlé skupiny a podobně.

Celkové průměrné ztráty armádních rychlých skupin v průběhu Veliké vlastenecké války dosahovaly za deset dní operace 20 i více procent celkového početního stavu bojovníků, t. j. vojáků, kteří byli neustále v prostoru účinné dělostřelecké palby nepřítele. Tyto poměrně vysoké ztráty byly do značné míry v přímé závislosti na ztrátách bojových vozidel, které dosahovaly za deset dní operace průměrně výše 15 až 25% celkového počtu, při čemž celkové ztráty z počtu osádek těchto vozidel dosahovaly výše 40 až 80%.

Z dosud přístupných pramenů dále vyplývá, že v rozdělení celkových ztrát u tankových a mechanisovaných jednotek Sovětské armády, které plnily úkoly rychlých skupin — ať již šlo o rychlé skupiny armád nebo frontů — není podstatného rozdílu proti ztrátám u vševojskových jednotek. Tak průměrně 20 až 30% všech ztrát připadlo na ztráty trvalé, 25 až 30% připadlo na těžce raněné, 45 až 50% bylo lehce raněných.

Po zasazení armádní rychlé skupiny do průlomu v době jejího pronikání do hloubky operačního prostoru nepřátelské obrany je účelné organisovat z prostředků zdravotnického praporu mechanisované divise dočasná obvažiště ve vzdálenostech 15 až 50 km od sebe. Na nich jsou shromažďováni ranění a nemocní od podřízených útvarů.

Personál a dopravní prostředky určené k organisování dočasných obvažišť pohybují se zpravidla na zadu předvojů (předsunutých oddílů) divise na jednotlivých osách přesunu.

Jakmile se divise rozvine do útočné sestavy, zřizuje se z prostředků zdravotnického praporu divisní obvažiště podle stejných zásad jako v normálním útočném boji.

K odsunu těžce raněných a nemocných do divisního obvažiště nebo do chirurgické polní pohyblivé nemocnice 1. linie, byla-li armádní rychlé skupině přidělena, používá se zdravotnických aut vlastních, posilových útvarů a posilových zdravotnických aut od armády, byla-li přidělena. Další odsun do armádních nemocnic organisuje armáda.

Lehce ranění jsou odsunováni zpravidla využitím prázdných vozidel divise, podřízených a posilových útvarů divise, která jsou odesílána pro další zásoby materiálu do týlu. To je ovšem možné provádět s úspěchem jen tehdy, je-li tento způsob odsunu nejen plánován, ale také během boje neustále uskutečňován v nejtěsnější součinnosti náčelníka zdravotnické služby s náčelníkem týlu nebo s náčelníkem organisačně plánovacího oddělení týlu divise.

Není-li možný plynulý odsun raněných a nemocných do týlu pro dočasně přerušené komunikace, ztížené podmínky odsunu a p., soustřeďují se ranění

a nemocní do mezilehlých shromaždišť, odkud se při první příležitosti odsunují všemi druhy dopravních prostředků do týlu.

V boji mechanisované divise v operační hloubce obrany nepřítel je třeba vždy učinit opatření, aby těžce ranění, vyžadující rychlé odborné specialisované lékařské pomoci, mohli být odsunuti zdravotnickými nebo i jinými dopravními letouny. Stejná opatření ovšem ve větším rozsahu, nutno učinit, jsou-li dočasně přerušeny přísunové (odsunové) cesty divise anebo dostala-li se divise do obklíčení.

Za Veliké vlastenecké války používala Sovětská armáda k odsunu raněných vzduchem různých typů letounů, jako na př. Il-2, C-2, C-4, P-5 a PO-2. Poslední tři typy byly opatřovány pro odsun raněných speciálními kabinami Bakšajevovými, připevňovanými pod křídla nebo k trupu letadel. Vlastní odsun byl zpravidla prováděn v noci nebo ke svítání, protože k zajištění ochrany odsunu raněných, prováděného ve dne, bylo třeba značného počtu bojového letectva.

Plán zdravotnického zabezpečení mechanisované divise v úloze armádní rychlé skupiny řeší tyto základní otázky:

- odevzdání všech raněných před zasazením do průlomu do armádních léčebných ústavů;
- organizaci a způsob postupu zdravotnických prostředků v sestavě divise (armádní rychlé skupiny);
- způsob odsunu raněných, zejména využití prázdných automobilních dopravních prostředků, a to v přesném souladu s plánem přísunu;
- využití armádních zdravotnických ústavů, zabezpečujících divisi, místa a dobu jejich předvídaného rozvinutí;
- možnost použití zdravotnického letectva a dopravního letectva při zpátečních letech k odsunu raněných a nemocných;
- zásoby zdravotnického materiálu, které nutno vzít do průlomu.

IV. Řízení týlu

Řízení týlu mechanisované divise v sestavě armádní rychlé skupiny je těsně spojeno s velením vojskům divise a zahrnuje v sobě veškerou činnost směřující k materiálnímu zabezpečení boje divise.

Velitel mechanisované divise, použité v sestavě armádní rychlé skupiny, plně odpovídá za celkové řízení týlu a za plynulé materiální zabezpečení vojsk armádní rychlé skupiny vším nezbytným materiálem, za zdravotnické a za technické zabezpečení.

Při přijímání rozhodnutí musí velitel mechanisované divise počítat s možnostmi týlu a stanovit mu hlavní úkoly. Během boje mechanisované divise v operační hloubce ukládá týlu úkoly podle změn bojové i týlové situace a přezkřuje včasnost a úplnost jejich provádění (Oper-I-1, čl. 773 a 774).

Rovněž náčelník štábu mechanisované divise musí znát týlovou situaci vojsk armádní rychlé skupiny, celkový stav materiálního zabezpečení vojsk a musí podle pokynů velitele divise kontrolovat činnost týlu (Oper-I-1, čl. 775).

Když náčelník štábu připravuje svůj návrh na rozhodnutí, zařadí do něho i návrh na organizaci týlu, a to hlavně v těchto základních otázkách:

- rozmístění týlu a jeho rozdělení na sledy,
- zařazení týlových složek v celkové sestavě divise pro průchod průlomem nepřátelské obrany, během dalšího postupu a konečně i v boji v hloubce nepřátelské obrany,

- potřebu materiálních prostředků pro splnění úkolu, možnosti jejich soustředění, rozložení a způsob přísunu za vojsky,
- potřebu přísunových a odsunových cest, jejich vybudování, úpravu a udržování,
- prostředky a možná opatření pro ochranu a obranu přísunových (odsunových) cest, a to se zvláštním zřetelem na ty jejich úseky, které mohou být ohroženy nepřítelem,
- možnosti přímého napadení zásobovacích (odsunových) dopravních sledů (proudů) nepřítelem a konkrétní opatření k odražení takových útoků a k likvidaci útočníka,
- opatření pro případ dočasného přerušení pozemního přísunu,
- potřebu spojení s týlem a p.

Náčelník štábu mechanisované divise je dále podle Polního řádu článku 776 povinen oznamovat včas náčelníkovi týlu veškeré změny bojové situace a všechna zásadní bojová nařízení.

Při organisování a uskutečňování materiálního zabezpečení boje mechanisované divise je třeba mít stále na paměti, že „technické zabezpečení“ a „materiální zabezpečení“ nejsou tak zcela samostatné a různé složky velení, které mohou úspěšně pracovat nezávisle na době, jak by se někomu zdálo.

Mezi těmito dvěma složkami a mezi jejich hlavními řídicími funkcionáři, t. j. náčelníkem týlu a zástupcem velitele pro technické věci, musí být neustálá, soustavná, stále a iniciativně celkové situaci se přizpůsobující, nejtěsnější součinnost, a to i za nejtěžších podmínek boje. Nejlepší podmínky pro tuto součinnost jsou zpravidla v přípravném období, kdy také oba uvedení řídicí týloví funkcionáři podávají veliteli divise ve vzájemné přítomnosti a za účasti náčelníka štábu své návrhy (informační zprávy).

Je však třeba, aby se na stejné výši součinnost udržela nebo ještě více prohloubila po zasazení mechanisované divise do průlomu a během celé doby jejího pobytu v operační hloubce. Není-li tomu tak, je nebezpečí, že náčelník týlu nebude včas anebo vůbec zpraven o přemístění vyprošťovacích a dílenských součástí, o potřebách doplnit bojová vozidla PHM, municí, o ztrátách z počtu osádek bojových vozidel a nutnosti zabezpečit jim rychlé poskytnutí potřebné zdravotnické pomoci a p.

Obdobným způsobem je třeba posuzovat součinnost náčelníka týlu a zástupce velitele pro technické věci s náčelníkem dělostřeleckého zásobování. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války dokazují naprosto jasně, že všude tam, kde se součinnost náčelníka dělostřeleckého zásobování s náčelníkem týlu a podle situace i se zástupcem velitele pro technické věci projevovala v tom, že tento funkcionář byl jen pouhým „objednavatelem“ určitého počtu aut pro municí, a kde náčelník týlu byl jen pouhým „vykonavatelem objednávek“ na přistavení aut pro přísun municí, otázky zásobování municí činily největší obtíže v celém systému plánování materiálně technického zabezpečení a v jeho uskutečňování. Otázka včasného a soustavného přísunu municí jako jedna z nejdůležitějších oblastí týlové práce jak co do významu, tak co do rozsahu nesmí být izolována od celkového týlového systému, jehož přesnost práce se musí vyrovnat hodinovému stroji a musí být tím větší, čím obtížnější jsou podmínky celkové bojové situace.

Se stejného hlediska je ovšem nutno posuzovat, organisovat a uskutečňovat součinnost náčelníka týlu s ostatními veliteli (náčelníky) druhů vojsk a uvnitř týlu pak se všemi náčelníky služeb.

Další důležitou otázkou zabezpečující správné řízení týlu je umístění řídicích týlových funkcionářů mechanisované divise jak v období příprav-

ném, tak v době zasazení mechanisované divise do průlomu a jejího postupu do operační hloubky a v průběhu bojů s nepřítelem v operační hloubce.

V přípravném období, kdy je mechanisovaná divise v prostoru soustředění a později ve vyčkávacím postavení, bude zpravidla výhodné, aby druhý velitelský sled byl umístován v těsné blízkosti divise. Toto opatření umožňuje uskutečňovat častý osobní styk s náčelníkem štábu, s jednotlivými odděleními štábu a s veliteli (náčelníky) druhů vojsk, což v tomto období plánování má s hlediska organisování a provádění součinnosti velký význam.

Podle zkušeností z Veliké vlastenecké války je účelné, aby v době, kdy prochází mechanisovaná divise taktickou hloubkou obrany nepřítele a postupuje dále do operačního prostoru, postupoval druhý velitelský sled divise v čele prvního sledu týlových útvarů divise pod velením náčelníka organisace plánovacího oddělení, zatím co náčelník týlu divise s potřebnými spojkami bude u štábu divise, který je zpravidla v čele hlavních sil; tu má nejlepší podmínky pro včasně získávání zpráv o vývoji bojové situace, pro jejich vyhodnocení a pro vydání potřebných nařízení k další činnosti týlu.

V druhém sledu týlu, který zůstává ve vyčkávacím postavení a přesunuje se posuny za divisi pod ochranou vyšších jednotek prvního sledu armády, velí důstojník určený náčelníkem týlu z počtu štábu týlu nebo důstojníků služeb.

Zástupce velitele pro technické věci je v tomto období buď rovněž u štábu divise, nebo u operační skupiny štábu divise, postupující v předvoji.

V období bojů v operační hloubce rozmisťuje se druhý velitelský sled divise v prostoru prvního sledu týlových útvarů. V této době je třeba, aby byl na velitelském stanovišti buď sám náčelník týlu, anebo je-li jeho přítomnost více třeba v druhém velitelském sledu, aby tam byl jiný důstojník ze štábu týlu.

Zástupce velitele divise pro technické věci je v této době buď rovněž u štábu divise anebo na velitelské pozorovatelně, jak toho bojová situace a plynulost technického zabezpečení vyžaduje.

Spojení, které v řízení týlu má jednu z hlavních úloh, je organisováno podle požadavků náčelníka týlu a zástupce velitele pro technické věci, podle rozhodnutí velitele divise a pokynů náčelníka štábu divise a to využitím telefonního a radiového spojení, využitím spojek a styčných důstojníků vybavených spolehlivými dopravními prostředky a uskutečňováním osobního styku v nejširším měřítku. Nelze předem stanovit schema, jak a kdy bude těchto jednotlivých prostředků využito. Jejich použití bude záviset na vzdálenosti, kterou je jim nutno překlenout, na jejich výkonnosti, na možnosti jejich napadení, poškození nebo zničení nepřítelem, na délce a stavu komunikací, po nichž se mají pohybovat, na celkové bojové situaci, na povětrnostních podmínkách a p.

Jako praktický příklad uvedu, jak bylo zabezpečeno spojení u několikrát již vzpomenuté vyšší jednotky v korsuň-ševčenkovské operaci. V prvním období použití této vyšší jednotky jako rychlé skupiny, t. j. od 24. 1. do 3. 2. 1944, bylo používáno všech druhů spojení. Ve většině případů však náčelník týlu udržoval osobní styk s podřízenými, a to osobními zájezdy k nim, anebo naopak tím, že si je povolával k sobě k druhému velitelskému sledu. Pro spojení s druhým sledem týlu této jednotky bylo používáno nejvíce letounů.

V druhém období, od 3. do 15. února 1944, kdy se po nastalé oblevě staly cesty nesjízdnými a kdy týly se značně vzdálily od bojujících sledů,

uskutečňovalo se řízení týlů ponejvíce využíváním přidělených letounů, dále spojek a ve zvlášť důležitých případech pomocí styčných důstojníků, jimž byly přiděleny jako dopravní prostředek tanky nebo i traktory. Náčelník týlu byl v tomto období ponejvíce u prvního velitelského sledu (u náčelníka štábu), kde měl s sebou i jakousi malou „operační skupinu týlu“, zatím co veškerou práci ve druhém velitelském sledu řídil náčelník štábu týlu nebo náčelník organizačně plánovacího oddělení. Nejméně jednou denně pak náčelník týlu zajížděl k veliteli jednotky, aby ho osobně informoval o týlové situaci, o svých požadavcích k zabezpečení jeho nerušené činnosti a aby převzal od něho potřebné pokyny pro další úkoly týlu.

Zkušenosti Sovětské armády ukazují, že jedním z dalších, stejně důležitých opatření, které mělo podstatný vliv na řízení týlu u mechanisované divise v operační hloubce, bylo používání centralisovaného řízení při rozmisťování, přemisťování a usměrňování činnosti týlových útvarů (ústavů) a součástí divise a podřízených útvarů náčelníkem týlu divise. Toto opatření zabezpečovalo do značné míry pořádek na přísunových a odsunových cestách, zajišťovalo lepší spojení s týlovými orgány podřízených útvarů a usnadňovalo velmi často organizaci a uskutečňování ochrany a obrany týlu, a to zvláště u sledů dopravních prostředků.

Veliký význam pro úspěšné řízení týlu a splnění všech úkolů uložených týlu má politická práce prováděná jak u týlových štábů, tak u všech týlových útvarů (ústavů) a součástí. Jejím úkolem je zabezpečovat včasné vykonávání všech rozkazů, pokynů a směrnic velitelů a řídících týlových funkcionářů, včasné a úplné zásobování vojsk materiálními prostředky, zdravotnickou a technickou péči o jednotky.

K tomu účelu je třeba usměrnit její hlavní pozornost

- na mobilisování příslušníků týlových útvarů (ústavů) a součástí k přesnému splnění stanovených úkolů,
- na pěstování u všech příslušníků mechanisované divise vědomí nutnosti pečlivě opatrovat bojovou techniku, materiál a ostatní vojenský majetek,
- na objasňování řidičům u dopravních součástí významu včasného dodávání munice, PHM a proviantu,
- na mobilisování personálu dílen k rychlému odsunu porouchané bojové techniky a k její opravě, což v mnohých případech má rozhodující význam pro úspěch celé operace,
- na objasňování příslušníkům zdravotnické služby důležitosti rychlého odsunu raněných z bojiště a poskytnutí jim včasné zdravotnické pomoci.

Uvedená opatření k zabezpečení řízení týlu uvnitř mechanisované divise (armádní rychlé skupiny) musí však být zapojena a pevně zakotvena v celé soustavě řízení týlu armády, neboť velitel armády a náčelník týlu armády mají hlavní odpovědnost za materiální zabezpečení armádní rychlé skupiny. Tato opatření musí však zároveň navazovat na soustavu organizace řízení týlu všech vševojskových vyšších jednotek prvního sledu armády, v jejichž týlovém prostoru armádní rychlá skupina zaujímá vyčkávací postavení, jejichž týlovým prostorem probíhají přísunové a odsunové cesty armádní rychlé skupiny a jejichž prostředků bude velitel armády využívat k organizování ochrany a obrany přísunových a odsunových cest. Zvláště tomu tak bude tehdy, kdy armádní rychlá skupina pronikne hluboko do operační hloubky a cesty budou ve zvýšené míře ohroženy nepřítelem.

Základní pilíř k úspěšnému plánování a uskutečňování materiálně technického zabezpečení mechanisované divise, použité v sestavě armádní rychlé skupiny, klade ve svém rozhodnutí velitel armády. Ten musí stanovit všechny základní prvky tohoto zabezpečení na základě vlastního hodnocení

a na základě informačních zpráv a případných návrhů podaných mu v tomto směru náčelníkem týlu armády, veliteli a náčelníky druhů vojsk a náčelníkem štábu armády.

Bude se to týkat zejména

- přidělu zásob a předvidané výše jejich spotřeby;
- soustředění těchto zásob, pokud jsou nad pohyblivé zásoby, v přípravném období;
- opatření k přiblížení míst výdeje zásob během operace co nejbližší k armádní rychlé skupině (zřízení dalších zásobovacích stanic nebo vykládacích stanic, předsunutých oddělení armádních skladů);
- vytvoření pohyblivé zásoby nejdůležitějších druhů materiálu, určení jejího místa a funkcionáře, který má právo s ní disponovat;
- opatření pro případ dočasného přerušení pozemního přísunu;
- stanovení přísunových a odsunových cest a opatření k jejich obnově a udržování, k řízení regulace dopravy na nich a k jejich ochraně a obraně pro případ, že se armádní rychlá skupina rychle vzdálí od vševojskových vyšších jednotek prvního sledu armády;
- opatření ke zdravotnickému zabezpečení armádní rychlé skupiny, a to se zvláštním zřetelem na doby jejího průchodu taktickou hloubkou obrany a poté na její pobyt v operační hloubce;
- opatření k technickému zabezpečení armádní rychlé skupiny, t. j. k včasnému dokončení všech prací v přípravném období, a k zabezpečení všech možností provádět opravy bojové techniky přímo v bojovém prostoru armádní rychlé skupiny v operační hloubce;
- spojení, které musí být armádní rychlou skupinou a armádou bezpodmínečně zajištěno radiem a podle možnosti i letecky.

*
*
*

V průběhu Veliké vlastenecké války plnila tanková a mechanizovaná vojska použitá v úlohách rychlých skupin k rozvinutí úspěchu, ať již v rámci armád nebo frontu, důležitou, ba mnohdy rozhodující úlohu při rozvíjení úspěchu v útočných operacích a při dovršení porážky a konečného zničení velkých uskupení fašistických vojsk.

Jednou z četných podmínek těchto úspěchů byla správná organizace a činnost jejich týlu a velká péče, kterou jim v otázkách jejich materiálně technického zabezpečení věnovali velitelé, kteří je vysílali, jejich přímí velitelé, velitelé vševojskových vyšších jednotek, v jejichž pásmu činnosti byly tyto rychlé skupiny zasazovány, a pak ovšem přímí vykonavatelé této péče, t. j. všechny řídicí a výkonné orgány jejich týlu.

Bylo tomu tak též proto, že řídicí týloví funkcionáři příslušných stupňů dokonale ovládli hlavní taktické a operační zásady použití tankových a mechanizovaných vojsk v operační hloubce nepřítele, že znali způsoby boje nepřítele, že dovedli těchto vědomostí správně využívat v konkrétních situacích ke správnému řízení, organizaci a činnosti týlu. Bylo to konečně i výsledkem vysoce rozvinutých organizačních schopností a tvůrčí iniciativy týlových funkcionářů Sovětské armády, kteří, ovládající dokonale všechna základní ustanovení bojových řádů, dovedli v každé situaci řešit materiální zabezpečení tak, jak toho bylo třeba, bez používání šablon a „naučených“ schemat.

Je na nás, příslušnících velitelského sboru lidově demokratické armády, abychom využívali bojových zkušeností Sovětské armády, studovali je, hluboce o nich přemýšleli a výsledky tohoto studia učinili předmětem dalšího rozboru a diskusí a neustále je uplatňovali tvůrčím způsobem v denní práci pro zvyšování bojeschopnosti naší armády.

Prameny: Polní řád,

- Rád tankového a mechanisovaného vojska, 3. díl,
Sborník materiálů po izučeniju opyta vojny, čís. 12/1944,
Tyl Krasnoj Armii v Otčestvennoj vojně, sborník materiálů
čís. 1/1944,
Tyl i snabženije Krasnoj Armii, číslo 4/1945,
Tyl tankové a mechanisované divise za průlomu — návrh služební pomůcky MNO/HT,
„Použití rychlé skupiny v útočné operaci“, článek generál-majora
Jana Koláře, Vojenská mysl, čís. 1/1953.
-